

Pasaules latviešu zinātnieku kongress

27. jūnijs

10:00 - 17:00

Vizītes Latvijas zinātniskajās institūcijās

Vizītēm Latvijas zinātniskajās institūcijās jāreģistrējas. Papildu informāciju skatīt <https://www.zinatneskongress.lv/vizites>.

17:30 - 18:30

Hanzas Perons

Reģistrācija

Hanzas iela 16a, Rīga

18:30 - 22:00

Hanzas Perons

V Pasaules latviešu zinātnieku kongresa svinīgā atklāšana

2023. gada 27. jūnijā plkst. 18.30 notiks Kongresa svinīgā atklāšana kultūras un izklaides centrā – Hanzas perons. Svinīgajā atklāšanā piedalīsies Izglītības un zinātnes ministre Anda Čakša, Latvijas Valsts prezidente (1999-2007) Vaira Vīķe-Freiberga, Ārlietu ministrijas speciālo uzdevumu vēstniece diasporas jautājumos Elita Gavele un Ekonomikas ministra padomniece inovāciju un digitalizācijas jautājumos Ieva Siliņa.

Hanzas Peronā ikvienam dalībniekam būs iespēja ne tikai apskatīt, bet arī sajust mākslinieka Voldemāra Johansona mākslas darbus, kas apvieno vizualitāti, skaņu un zinātni. Mākslinieka īpaši V Pasaules latviešu zinātnieku kongresam radītie mākslas darbi balstīti kvantu fizikā.

Rīgas Tehniskās universitātes (RTU) vīru koris «Gaudeamus» diriģenta Ivara Činkusa vadībā pieskandinās Hanzas Peronu ceļā uz Vispārējiem latviešu Dziesmu un Deju svētkiem, savukārt RTU tautas deju ansamblis «Vektors» ne tikai demonstrēs skaistākās latviešu tautas dejas, bet arī aicinās Kongresa svinīgās atklāšanas viesus izmēģināt tautas deju soļus sadančos.

28. jūnijs

08:00 - 17:00

Latvijas Nacionālā
bibliotēka

Reģistrācija

Mūkusalas iela 3, Rīga

09:00 - 09:30
Ziedoņa zāle

Kongresa atklāšanas uzrunas

Latvijas Valsts prezidenta Egila Levita, Ministru prezidenta Krišjāņa Kariņa un Izglītības un zinātnes ministres Andas Čakšas uzrunas.

09:30 - 10:30
Ziedoņa zāle

Kongresa atklāšanas plenārsesija

Kurš pirmais atradīs Latvijas nākotni – zinātnieki vai mākslīgais intelekts?

Kāda būs nākotnes sabiedrība, kā sagatavoties un pielāgoties nākotnes klimatam un videi un kādi ir mūsdienu un nākotnes galvenie izaicinājumi? Šie un citi jautājumi caurvīs Kongresa atklāšanas plenārsesijas diskusijas, kuru centrā būs Latvijas zinātne šodien un rīt.

Atklāšanas plenārsesijā dažādu jomu un nozaru pārstāvji pievērsīsies plaša tvēruma jautājumiem, piemēram, kā zinātnei un zinātniekiem mūsu nākotni padarīt šķietami labāku, ar to palielinot iespējamību, ka nākotne būs mums – sabiedrībai – un mūsu planētai labvēlīgāka.

Runātāji:

Una Bergmane,
Egils Levits,
Andris Ambainis,
Liza Aizupiete,
Kristians Brekte, Ivars Vanadziņš

Moderators:

Gatis Krūmiņš

09:30 - 16:30
Konferenču centra A
zāle

Baltijas Copernicus diena

Pasākuma mērķis ir nodrošināt, ka Copernicus mērķgrupas Baltijas valstīs ir informētas par programmu un tās datu izmantojamību savās nozarēs, kā arī ir aprīkotas ar minimālām prasmēm (un tādējādi arī praktisku izpratni par datu funkcionalitāti), lai veicinātu datu izmantošanu savās organizācijās.

Seminārā tiks sniegta aktuāla un praktiska informācija par zemes novērošanas programmu Copernicus un tās sniegtajām iespējām zinātniekiem, uzņēmējiem un valsts institūciju pārstāvjiem, kas izmanto vai plāno izmantot zemes novērošanas datus un sekmēt Baltijas valstu aktīvāku satelītdatu lietošanu plašā nozaru klāstā.

Baltijas Copernicus dienā piedalīsies Eiropas Komisijas, Eiropas Savienības (ES) Kosmosa programmas aģentūras, Eiropas Kosmosa aģentūras, Copernicus pilnvaroto struktūru un ES Copernicus biroja pārstāvji, kā arī galvenie zemes novērošanas risinājumu izstrādātāji no Baltijas valstīm.

Pasākums ir starptautisks un notiks angļu valodā.

Moderatore:

Inese Suija-Markova

Programma:

09.30–9.35 Uzņemšana un ievadrūna

09.35-9.55 ES Zemes novērošanas programmas Copernicus attīstība, nākotne un loma nozarēs, kas nav saistītas ar kosmosa nozari, un programmas "Apvārsnis Eiropa" atbalsts Copernicus risinājumiem

Runātāja:
Evelīna Piskorza (Ewelina Piskorz)

09.55-10.10 Copernicus jūras pakalpojums un tā lokalizācija Baltijas jūras lietotājiem

Runātāja:
Tina Siloviča (Tina Silovic)

10.10-10.30 Copernicus zemes monitoringa pakalpojums un tā lokalizācija Baltijas jūras lietotājiem

Runātāja:
Džoanna Balasis-Levinsena (Joanna Balasis-Levinsen)

11.00-11.20 Atbalsta mehānismi jaunuzņēmumiem, uzņēmumiem, publiskajām iestādēm un zinātniekiem Copernicus lietojumu un pakalpojumu izstrādē

Runātājs:
Gerda Kūma (Gerda Kuum)

11.20 - 11.40 Eiropas Kosmosa Aģentūras Zemes novērošanas programmu atbalsta instrumenti Baltijas zemes novērošanas kopienai

Runātāji:
Gordons Kempbels (Gordon Campbell); Dr. Claudia Vitolo, EO Digital Twin Earth Applications zinātniece

11.40-12.00 Copernicus darbības uzsākšana

Runātāja:
Annekatrīna Debiens (Annekatrien Debien)

13.30-14.15 Baltijas Copernicus datu un produktu izmantošanas pieredze

Runātāji:
Dainis Jakovels,
Ilze Bargā,
Kaupo Voormansiks (Kaupo Voormansik),
Ģedimins Vaitkus (Gediminas Vaitkus)

14.15-14.30 Digital Earth Sweden - nacionāls satelītu datu resurss

Runātāja:
Selīma Ben Mustafa (Selima Ben Mustapha)

14.30-14.45 Valsts Satelītdatu centrs ESTHub

Runātāja:
Maili Hirlaka (Maili Hirlak)

14.45-15.00 Ideja par Valsts Satelītdatu centru LATHub

Runātājs:
Dāvids Štēbelis

15.30–16.30 Paneldiskusija: Konkurence vai sadarbība? Ceļā uz kopīgiem centieniem nogādāt Copernicus Baltijas jūras reģionā: Baltijas EO platforma? BALThub? Reģionāls izcilības centrs?

Runātāji:
Gordons Kempbels (Gordon Campbell),
Dainis Jakovels,
Maili Hirlaka (Maili Hirlak),
Andrejs Grišanovs (Andrei Grishanov),
Ģedimins Vaitkus (Gediminas Vaitkus)

10:00 - 16:00
Konferenču centra C
zāle

Latviešu un Latvijā radīto digitalizācijas produktu demonstrācijas

Augstākās izglītības, zinātnisko institūciju, pētniecības organizāciju un uzņēmumu izstrādāto vai adaptēto izglītības un zinātnes tehnoloģiju (simulācijas, lietotnes, izglītojošās spēles) demonstrācijas.

10:30 - 20:00
Ātrijs

Stenda referātu prezentācijas

Zinātnieku, doktorantu un studentu prezentācijas par saviem pētniecības rezultātiem dažādās zinātnes nozarēs.

11:00 - 12:30
Ziedoņa zāle | Zaļā
pārveide

Ilgspējīga un droša Latvijas energoapgāde: kādai jābūt viedai energosistēmai Latvijā un kā to izveidot?

11:00 - 11:30 Priekšlasījums: Pārvarēt izaicinājumus pārejā uz atjaunīgo enerģiju. Dānijas gūtās atziņas Latvijai

Runātājs:
Henriks Lunds (Henrik Lund)

11:30 - 12:30 Paneldiskusija: Kā Latvijai izveidot zaļo enerģētiku?

Paneldiskusijā tiks apskatīts plašs spektrs jautājumu, tostarp inovācijas ēku energoefektivitātes uzlabošanai, kodolenerģētikas loma Latvijā nākotnē, kodoltermiskās sintēzes un saules tehnoloģiju PV attīstības perspektīvas, kā arī institūciju loma zaļās pārveides procesos.

Paneldiskusijas dalībnieki:
Andra Blumberga,
Inese Zepa,
Andris Šternbergs,
Pauls Stradiņš,
Elīna Pajuste

Moderators: Reinis Āboltiņš

13:30 - 15:00
Ziedoņa zāle | Digitālā transformācija

Industrija 5.0 un Sabiedrība 5.0

Starpdisciplinārs skatījums uz digitalizācijas procesiem, tostarp mākslīgo intelektu.

Plenārsesijā uzmanība tiks pievērsta jautājumiem: Ko mēs varam sagaidīt no Industrija 5.0 Eiropā un Latvijā? Kādas pārmaiņas tas varētu radīt mūsu sabiedrībā?

Ievadvārdi: Raimonds Lapiņš (Ekonomikas ministrija)

Runātājs:
Šons O Reigens (Seán O Reagain)

Peneļdiskusijas dalībnieki:
Liene Briede,
Oskars Ozoliņš,
Andris Anspoks,
Andris Ambainis,
Kaspars Ozols

15:30 - 17:00
Ziedoņa zāle |
Zinātnes ietekme

Kas ir zinātnes ietekme? Konceptija un mērījumi Latvijā

Ko nozīmē jēdziens "Zinātnes ietekme"? Kā to mērīt un ko tā patiesībā nozīmē gan zinātniekiem, gan sabiedrībai, gan arī valstij kopumā?

Ievadvārdi:
Jūlija Melkere (Julia Melkers)

Runātājas:
Daiena Hiksa (Diana Hicks),
Glenda Krusa (Glenda Kruss)

Refleksijas: Agrita Kiopa

17:00 - 18:00
Ziedoņa zāle

Science Slam konkurss

Konkurss doktorantiem un doktora zinātniskā grāda pretendentiem.

18:00 - 20:00
Ātrijs

Vakariņas un tīklošanās

29. jūnijs

09:00 - 10:30
Ziedoņa zāle | Zaļā pārveide

Vai pietiek resursu pārtikušai Latvijai?

9.00 - 9.30 Priekšlasījums: Vai pietiek resursu pārtikušai Latvijai?

Priekšrocības un trūkumi pārejā no neatjaunojamo resursu izmantošanas uz bioekonomiku. Norvēģijas pieredze resursu izmantošanā – izaicinājumi Latvijas kontekstā.

Runātāji:

Arne Bardalen

9.30 - 10.30 Paneļdiskusija: Vai bioekonomika ir sabiedrības drošības pamats?

Pneļdiskusijā tiks runāts par Zaļā kursa ietekmi uz ražošanu, lauksaimniecības ietekmi uz vidi, klimata pārmaiņu ietekmi uz ražošanu un ražošanas ietekmi uz klimata pārmaiņām, kā arī bioloģisko daudzveidību Latvijā un kā to ietekmē ražošana.

Paneļdiskusijas dalībnieki:

Aivars Bērziņš,
Ieviņa Stūrīte,
Renāts Trubiņš,
Anna Stikāne,
Irina Pilvere,
Dagnis Dubrovskis

Moderatore:

Inese Suija-Markova

10:00 - 12:00
Konferenču centra IV
zāle

Latvijas kosmosa tehnoloģiju demonstrējumi

Pasākuma laikā deviņas nozīmīgākās Latvijas organizācijas, kuras attīsta kosmosa tehnoloģijas vai pakalpojumus, interaktīvā veidā demonstrēs savus sasniegumus kosmosa nozarē.

Moderators:

Pauls Irbins

Atklāšanas uzruna:

Rodrigo da Kosta (Rodrigo da Costa)

Latvijas organizācijas:

SIA Allatherm – kosmosa tehnoloģijas Mēness stacijai

Runātājs:

Luka Ivanovskis

SIA Eventech – kosmosa tehnoloģijas misijai “Hēra”

Runātājs:

Ādams Adamovičs (Adam Adamovitch)

RD Alfa Microelectronics – Integrētās mikroshēmas kosmosa nozarei

Runātājs:

Levs Lapkis (Lev Lapkis)

SIA “VIRATEC” – TT&C (telemetrija, izsekošana un vadīšana) pakalpojums kosmosa nozarei

Runātājs:

Mārcis Donerblics

Vides risinājumu institūts – zemes novērošanas pakalpojumi dabas resursu pārvaldībai

Runātājs:
Dainis Jakovels

SIA Baltic Satellite Serviss – zemes novērošanas pakalpojumi un lietojumi pētniekiem, izglītības un komerciālajām organizācijām

Runātāja:
Ilze Bargā

SIA Fiber Optical Solution – Navigācijas iekārtas un optiskie žiroskopi kosmosa nozarei

Runātājs:
Jurijs Korkiško (Yury Korkishko)

AS SMW Group – Magnēzija un alumīnija sakausējumi kosmosa nozarei

Runātājs:
Eleonora Pole

RTU lieljaudas raķešu komanda – RTU studentu komanda pirmā Baltijā projektēja un uzbūvēja lieljaudas raķeti

Runātājs:
Mārtiņš Čaune

10:30 - 15:30
Ātrijs

Stenda referātu prezentācijas

Zinātnieku, doktorantu un studentu prezentācijas par saviem pētniecības rezultātiem dažādās zinātnes nozarēs.

11:00 - 12:30
Konferenču centra C
zāle | Zaļā pārveide

Energētikas zaļā pārveide: izaicinājumi un iespējas

Uzstājas kongresa Zinātniskās komitejas izvēlēti stenda referātu autori:

Kārlis Baltputnis, Vineta Kleinberga, Kristīne Blumfelde-Rutka, Uģis Cābulis, Ainārs Knoks, Jānis Kleperis un Pēteris Lesničenoks, Aiga Barisa

11:00 - 12:30
Ziedoņa zāle | Digitālā transformācija

Paneldiskusija: Digitalizācija un cilvēks

Šajā sesijā dalībnieki divās atsevišķās paneldiskusijās pievērsīsies digitalizācijas nākotnes redzējumam Latvijā un tam, kādas tehnoloģijas un cik lielā mērā mēs izmantosim nāktonē. Papildus tiks pārrunāts, kādus izaicinājumus digitalizācija varētu radīt un kā veicināt tehnoloģiju attīstību sabiedriskā labuma vairošanai.

Diskusiju ietvaros paneldiskusijas dalībnieki arī izvērtēs digitālo tehnoloģiju potenciālu latviešu kultūras popularizēšanā, idenitificējot gan vajadzības, gan iespējas šajā jomā.

Paneldiskusijas dalībnieki:
Jurģis Poriņš,
Modris Greitāns,
Signe Mežinska,
Ivars Austers,
Pēteris Zilgalvis,

Uldis Bojārs,
Sanita Reinsone,
Anda Laķe,
Andrejs Vasiļjevs

Moderators: Artis Ozoliņš

11:00 - 12:30
Konferenču centra A
zāle | Zinātnes
ietekme

Ko zinātnes ietekme nozīmē jaunajiem zinātniekiem?

Sarunas par zinātnes ietekmi un karjeru zinātnē no jauno zinātnieku skatupunkta.

Dalībnieki:
Eduards Baķis,
Kārlis Rāčenis,
Karīna Siliņa,
Anna Kļučņika,
Anete Vingre,
Laura Bužinska

Moderē: Eva Johansone

13:30 - 15:00
Konferenču centra C
zāle | Zaļā pārveide

Kā gudri pelnīsim zaļajā ekonomikā?

Uztājas kongresa Zinātniskās komitejas izvēlēti stenda referātu autori:

Jānis Rižikovs, Edgars Kuka, Sandra Muižniece-Brasava, Zane Zelča, Laimdota Vilcēna, Austra Zuševica, Ilze Irbe, Biruta Bankina, Oskars Purmalis

13:30 - 15:00
Ziedoņa zāle |
Zinātnes ietekme

Pelnošā zinātne: zinātnes finansējuma un akadēmiskās ataudzes risinājumi Igaunijā. Vienradži pētniecībā

13:30 - 14:00 Intervija ar Igaunijas Zinātņu akadēmijas prezidentu Tarmo Soomere par tēmu "Pelnošā zinātne - Igaunijas piemērs un akadēmiskā ataudze"

Intervētāja:
Ilze Dimanta

14:00 - 15:00 Paneldiskusija: Zinātnes komercializācija un akadēmiskā ataudze

Paneldiskusijas dalībnieki:
Tālis Juhna,
Ņikita Kazakevičs,
Andris Vaivads,
Anna Ramata-Stunda

Moderē: Jānis Palkavnieks

13:30 - 15:00
Konferenču centra A
zāle | Digitālā
transformācija

Kā digitalizācija var palīdzēt veidot demokrātisku Latviju?

Šajā apaļā galda diskusijā jautāsim, kā rast līdzsvaru starp digitalizācijas ieguvumiem un riskiem, īpaši izceļot Latvijas kontekstu. Saruna būs daudzslāņaina – runāsim par to, kas ir digitālā demokrātija, vai mums to vajag un ko tā varētu nozīmēt Latvijas iedzīvotājiem, viņu attiecībām vienam ar otru un pašapzināšanos nākotnē. Jautāsim kāds izskatīties ‘digitālais latvietis’ (‘homo digitalis’), nepiemirstot sociālās nevienlīdzības šķautni un mūsu kolektīvo atmiņu par pagātnes notikumiem. Diskusijas laikā dalībnieki pievērsīsies arī līdzdalības rīkiem kā tādiem - kā tie izskatās, ko tie dara un kuri no tiem būtu derīgākie demokrātijai Latvijā. Tajā pašā laikā jautāsim, kādi ir ar digitalizāciju saistītie drošības riski, un ko varam darīt, lai tos mazinātu.

Diskusijas dalībnieki:
Klāvs Sedlenieks,
Ieva Reine,
Andris Kešteris,
Iveta Kažoka, Ivars Ijabs

Moderatore:
Indra Mangule

13:30 - 16:00
Konferenču centra IV
zāle

Praktiskais seminārs: Zemes novērošana viedajām pilsētām, zemei un jūrai komerciālās pievienotās vērtības un efektivitātes veicināšanai

Semināra fokuss ir komercializācija un jaunu kontaktu veidošana starp Zemes novērošanas ekspertiem un satelītdatu esošiem un potenciālajām lietotājiem.

Programma:

13:30-13:45 Reģistrēšanās

13:45-13:50 Pasākuma atklāšana

Runātājs:
Pauls Irbins

13:50-14:15 Kur virzās Zemes novērošanas nozare un kas rada uzņēmējdarbību Zemes novērošanā?

Runātājs: Aravind Ravichandran, TerraWatch Space

14:15-14:30 Komerciālie satelīt dati no Planet Labs, lai pilnveidotu brīvpieejas satelīt datu lietojumus

Runātājs: Staffan Klingvall, Planet Labs

14:30-14:45 Airbus satelīt dati un starptautiskā sadarbība

Runātājs: Joe Cotti, Airbus Defence and Space

14:45-14:55 Kā lietot un sniegt savu ieguldījumu Latvijas Vides ģeoloģijas un meteoroloģijas centra in situ (sensoriem uz zemes, jūrās un gaisā) datiem

Runātājs: Viesturs Zandersons, Latvijas Vides ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs

14:55-15:10 Kafijas pauze

15:10-16:50 Trīs paralēli diskusiju galdi un tīklošanās:

I. VIEDĀS PILSĒTAS

Moderators: Viesturs Celmiņš, VEFRESH, Direktors

II. ZEME

Moderators: Kristaps Banga, Accenture SPACE Ecosystem & Partnership Lead, Head of Innovation Accenture Baltics

III. JŪRA

Moderators:
Dāvids Štēbelis

15:30 - 16:30
Ziedoņa zāle

Science Slam apbalvošana un Kongresa noslēguma plenārsesija

Pirms Kongresa noslēguma sesijas Science Slam laureātu apbalvošana!

Noslēguma sesijā Kongresa Zinātniskā komitejas pārstāvji apkopos Kongresa laikā uz skatuvēm izskanējušo, kā arī iezīmēs to virzienu, kurā zinātnei virzīties nākotnē.